

Hà Nội, ngày 27 tháng 10 năm 2026

Số: 26554 /CCPT-ATTP

V/v tháo gỡ vướng mắc liên quan đến
nguyên liệu thủy sản khai thác phục vụ
chế biến, xuất khẩu

Kính gửi: Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu thủy sản Việt Nam (VASEP)

Cục Chất lượng, Chế biến và Phát triển thị trường (Cục CCPT) nhận được Công văn số 156/CV-VASEP ngày 08/10/2026 của Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu thủy sản Việt Nam (VASEP) gửi Bộ Nông nghiệp và Môi trường về việc báo cáo các điểm nghẽn, bất cập, vướng mắc đối với nguyên liệu thủy sản khai thác phục vụ chế biến, xuất khẩu;

Ngày 19/10/2026, Cục CCPT đã tổ chức buổi làm việc với đại diện Lãnh đạo Hiệp hội VASEP để trao đổi, giải đáp các vướng mắc nêu trên, sau khi thống nhất ý kiến và đánh giá cao sự chủ động, tinh thần hợp tác của Hiệp hội, Cục CCPT có ý kiến như sau:

I. Đối với các kiến nghị của VASEP

1. Liên quan yêu cầu thực nghiệm, thẩm tra và xác nhận định mức chế biến

Trong thực tế sản xuất và theo các hoạt động tự kiểm soát, các doanh nghiệp đã xây dựng và quy định nội bộ đối với định mức sản xuất/tỷ lệ thu hồi sản phẩm đối với tất cả các sản phẩm sản xuất, trong đó có sản phẩm/nhóm sản phẩm thủy sản khai thác xuất khẩu vào thị trường có quy định thực hiện chống khai thác IUU và thị trường không có yêu cầu. Tuy nhiên, thực tế phát hiện của Đoàn thanh tra EC lần thứ 5 cho thấy việc công bố định mức sản phẩm của các doanh nghiệp được kiểm tra chưa phản ánh đúng thực tế sản xuất, còn tình trạng dựa khối lượng thành phẩm xuất khẩu để quy đổi và hợp thức hóa khối lượng nguyên liệu đưa vào theo từng mẻ/ca sản xuất làm cơ sở để đề nghị cấp giấy chứng nhận khai thác CC/Xác nhận cam kết IUU.

Thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Quyết định số 1516/QĐ-TTg ngày 10/08/2026 ban hành Kế hoạch hành động thực hiện các biện pháp khắc phục khuyến nghị của Ủy ban châu Âu tại đợt thanh tra lần thứ 5 về chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định; Chỉ đạo của Bộ Nông nghiệp và Môi trường tại Quyết định 3450/QĐ-BNNMT ngày 28/8/2026 giao nhiệm vụ cho Cục liên quan đến “Yêu cầu doanh nghiệp ban hành, thông báo chính thức định mức thu hồi và chịu trách nhiệm” và “Xác minh định mức tỷ lệ thu hồi sau chế biến của từng doanh nghiệp.”.

Do vậy, các doanh nghiệp trong danh sách xuất khẩu thủy sản khai thác vào EU cần thực hiện “Rà soát, chuẩn hóa trong nội bộ và có văn bản công bố tỷ lệ định mức thu hồi đối với từng sản phẩm theo quy trình công nghệ và gửi về Trung

tâm Chất lượng, Chế biến và PTTT vùng trên địa bàn để làm căn cứ kiểm tra, giám sát” theo đề nghị của Cục tại văn bản số 1620/CCPT-ATTP ngày 13/7/2026 là phù hợp chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, của Bộ Nông nghiệp và Môi trường, nhằm bảo đảm tính chính xác, minh bạch và khả năng đối chiếu giữa khối lượng nguyên liệu đầu vào với sản lượng thành phẩm đầu ra, góp phần ngăn ngừa hành vi gian lận thương mại, sử dụng nguyên liệu không rõ nguồn gốc và hợp thức hóa hồ sơ đối với sản phẩm có nguồn gốc từ hoạt động khai thác thủy sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (IUU).

Tuy nhiên, thống nhất cách hiểu và tổ chức thực hiện trong thực tế hoạt động sản xuất, nhằm không làm phát sinh về chi phí, thời gian thực nghiệm đối với từng loại nguyên liệu, kích cỡ và quy cách sản phẩm, các doanh nghiệp có thể sử dụng các dữ liệu sản xuất đã có, phản ánh đúng thực tế hoạt động sản xuất theo quy trình chế biến để tính toán và công bố định mức sản phẩm/tỷ lệ thu hồi sản phẩm; đồng thời, các Trung tâm Chất lượng, Chế biến và PTTT vùng chỉ tổ chức thẩm tra, xác minh khi kết hợp các hoạt động thẩm định/chứng nhận/giám sát sau chứng nhận của các Trung tâm vùng, không thực hiện thẩm tra, xác minh chỉ riêng cho nội dung này.

2. Liên quan tỷ lệ giám sát cân, phân loại, phân size trực tiếp tại nhà máy đối với container nguyên liệu thủy sản nhập khẩu

Việc giám sát cân, phân loại, phân cỡ nguyên liệu thủy sản nhập khẩu nhằm kiểm soát khối lượng thực tế, chủng loại, kích cỡ nguyên liệu tiếp nhận, bảo đảm tính thống nhất giữa hồ sơ nhập khẩu, dữ liệu sản xuất và hồ sơ truy xuất nguồn gốc; qua đó góp phần phòng ngừa gian lận thương mại và ngăn chặn việc hợp thức hóa nguyên liệu thủy sản có nguồn gốc khai thác IUU. Đây cũng chính là phát hiện sai lỗi nghiêm trọng khi Đoàn thanh tra DG MARE lần thứ 5 kiểm tra tại doanh nghiệp chế biến cá ngừ.

Theo Quyết định số 1145/QĐ-BNNMT ngày 03/4/2026 về kế hoạch kiểm tra, giám sát được quy định cho các loài: *cá cờ kiếm, cá ngừ vây ngực dài, cá ngừ vây, cá ngừ mắt to, cá ngừ vây vàng*; tổ chức phân loại (loài, kích cỡ), cân, đối chiếu sản lượng thủy sản khai báo nhập khẩu (*đối với sản phẩm nguyên con, chưa bao gói*); tỷ lệ giám sát từ 10-20% lô hàng thủy sản nhập khẩu của đối tượng chịu sự kiểm soát của kế hoạch này.

Về kiến nghị của VASEP thực hiện tỷ lệ giám sát 5% số lô hàng đối với nguyên liệu hàng xá, chưa bao gói, chưa phân loại, sau khi trao đổi, thống nhất trước mắt vẫn tạm thời vẫn thực hiện giám sát với tỷ lệ từ 10-20% lô hàng thủy sản nhập khẩu của đối tượng chịu sự kiểm tra, giám sát theo kế hoạch của Quyết định số 1145/QĐ-BNNMT ngày 03/4/2026. Cục sẽ phối hợp với Cục Thủy sản và Kiểm ngư để rà soát việc tổ chức thực hiện, đánh giá thực tiễn triển khai, báo cáo Bộ đề xuất điều chỉnh theo từng thời kỳ cho phù hợp đối tượng theo mức độ rủi ro, bảo đảm hài hòa giữa yêu cầu quản lý nhà nước và điều kiện thực tế của doanh nghiệp.

Cục ghi nhận phản ánh của Hiệp hội về những khó khăn phát sinh trong quá trình tổ chức giám sát cân, phân loại, phân cỡ nguyên liệu thủy sản nhập khẩu tại

nhà máy, đặc biệt là thời gian chờ bố trí cán bộ giám sát, chi phí lưu container, duy trì nhiệt độ bảo quản và ảnh hưởng đến kế hoạch sản xuất của doanh nghiệp. Do đó, các Doanh nghiệp cần chủ động thông báo, phối hợp các Trung tâm vùng về kế hoạch cân, phân loại nguyên liệu khi tiếp nhận đưa vào sản xuất để các Trung tâm vùng có trách nhiệm bố trí cán bộ giám sát khi cần thiết theo đúng kế hoạch được Doanh nghiệp thông báo. Các Doanh nghiệp chủ động thực hiện đúng theo kế hoạch của doanh nghiệp đã thông báo mà không phụ thuộc việc các Trung tâm vùng cử kiểm tra viên có mặt giám sát.

Cục ghi nhận đề xuất của Hiệp hội về việc tăng cường sử dụng hồ sơ, hình ảnh, dữ liệu cân và thông tin sản xuất do doanh nghiệp lưu giữ, đã khai báo trên hệ thống của cơ quan chức năng để phục vụ công tác hậu kiểm.

3. Về chênh lệch trọng lượng thực tế so với H/C, C/C và cơ chế dung sai

Cục ghi nhận phản ánh của Hiệp hội về tình trạng chênh lệch phát sinh do các yếu tố khách quan như hao hụt trong quá trình vận chuyển, bảo quản nguyên liệu thủy sản khai thác nhập khẩu và chưa có cơ sở để áp dụng dung sai áp dụng chung để xử lý chênh lệch giữa khối lượng nguyên liệu thủy sản khai thác nhập khẩu ghi trên Giấy chứng nhận nguồn gốc thủy sản khai thác (C/C), Giấy chứng thư (H/C) và khối lượng thực tế tiếp nhận, cân tại nhà máy tại nhà máy.

Tuy nhiên, đối với đề xuất áp dụng chung mức dung sai 2% giữa khối lượng ghi trên chứng thư và khối lượng cân thực tế tại nhà máy, do hiện nay chưa có cơ sở áp dụng tỷ lệ dung sai hao hụt, các Doanh nghiệp cần căn cứ theo hướng dẫn và xác nhận của Cơ quan Hải quan khi thực hiện khai báo bổ sung hồ sơ hải quan đối với nguyên liệu thủy sản khai thác nhập khẩu trong trường hợp có chênh lệch về trọng lượng thực tế so với H/C, C/C và bảo đảm tính thống nhất của hồ sơ truy xuất nguồn gốc.

Tại công văn số 2808/BNMT-CCPT ngày 26/3/2026 của Bộ Nông nghiệp và Môi trường đã hướng dẫn việc sử dụng khối lượng thực nhận tại nhà máy làm căn cứ đối chiếu, theo dõi nguyên liệu và thực hiện các thủ tục chứng nhận có liên quan.

II. Tổ chức thực hiện

Trên cơ sở các nhóm kiến nghị của VASEP, Cục CCPT đề nghị VASEP:

- Chủ động xây dựng tài liệu/sổ tay, tổ chức phổ biến tập huấn cho cộng đồng doanh nghiệp liên quan quy trình kiểm soát thủy sản chống khai thác IUU (kiểm soát nguyên liệu thủy sản khai thác nhập khẩu, trong nước, xác lập định mức chế biến, thiết lập hệ thống truy xuất nguồn gốc minh bạch)
- Có các hoạt động kiểm tra, giám sát của Hiệp hội với các doanh nghiệp hội viên để đảm bảo các doanh nghiệp hiểu đúng và tuân thủ quy định.
- Đề nghị Hiệp hội định kỳ tổng hợp hoặc khi có vướng mắc phát sinh, cung cấp cụ thể nội dung vướng mắc tại doanh nghiệp, kèm theo hồ sơ, tài liệu minh họa để Cục có cơ sở xem xét, chỉ đạo tổ chức giải quyết. Cục sẽ tiếp tục hướng

dẫn và thống nhất tổ chức thực hiện giữa các Trung tâm vùng, xây dựng tài liệu, quy trình chung cho các đơn vị nhằm hạn chế cách hiểu và áp dụng khác nhau trong quá trình thực hiện.

Cục CCPT luôn sẵn sàng phối hợp với Hiệp hội trong chức năng nhiệm vụ được giao với mục tiêu đáp ứng quy định thị trường tiêu thụ đồng thời với việc tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp, giảm tối đa các thủ tục không cần thiết.

Cục Chất lượng, Chế biến và Phát triển thị trường trân trọng đề nghị Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu thủy sản Việt Nam thông tin, phổ biến tới các doanh nghiệp hội viên được biết và tiếp tục phối hợp chặt chẽ với Cục trong quá trình tổ chức thực hiện chống khai thác IUU, kịp thời phản ánh các khó khăn, vướng mắc phát sinh trong thực tiễn để cùng nghiên cứu, tháo gỡ.

Trân trọng./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thứ trưởng Võ Văn Hưng (để b/c);
- PCT Lê Bá Anh (để biết);
- Cục Thủy sản và Kiểm ngư (để phối hợp);
- Các TTV vùng (để thực hiện);
- Lưu: VT, ATTP.

